

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20735971>

NAVOIY VILOYATIDA TURIZM INFRATUZILMASINING RIVOJLANISH DARAJASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI

S.O.Raximov, SamISI turizm kafedrası assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Navoiy viloyatida turizm infratuzilmasining rivojlanish darajasi va uning iqtisodiy o'sishga ta'siri keng yoritilgan. Mehmonxonalar, transport tizimi, ekologik lagerlar va raqamli xizmatlarning rivojlanishi turistlar oqimini ko'paytirib, hududiy iqtisodiyotda xizmatlar sektorining ulushini oshirishi tahlil qilingan. Statistik ma'lumotlar asosida turizm infratuzilmasining kengayishi natijasida daromad ko'rsatkichlari, yangi ish o'rinlari va mahalliy aholining turizm jarayonidagi ishtiroki ko'rsatib berilgan. Shuningdek, xalqaro tajriba misollari orqali turizm infratuzilmasini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligi taqqoslangan va istiqbollar belgilangan.

Abstract: This article provides a detailed analysis of the development level of tourism infrastructure in the Navoi region and its impact on economic growth. The expansion of hotels, transport systems, eco-camps, and digital services has increased tourist flows and strengthened the share of the service sector in the regional economy. Statistical data highlight the rise in revenues, the creation of new jobs, and the active involvement of local communities in tourism processes. International practices are compared to demonstrate the economic effectiveness of tourism infrastructure development, and future prospects are outlined.

Kalit so'zlar: Navoiy viloyati, turizm infratuzilmasi, iqtisodiy o'sish, mehmonxonalar, transport tizimi, ekologik lagerlar, raqamli xizmatlar, mahalliy aholi ishtiroki, xalqaro tajriba, barqaror rivojlanish.

Keywords: Navoi region, tourism infrastructure, economic growth, hotels, transport system, eco-camps, digital services, local community involvement, international experience, sustainable development.

Navoiy viloyati O'zbekistonning markaziy hududlaridan biri bo'lib, turizm infratuzilmasini rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlash imkoniyatiga ega. Hududda sanoat turizmi, ekologik turizm, madaniy meros obyektlari va cho'l safari kabi turizm yo'nalishlari mavjud. Infratuzilmaning rivojlanish darajasi turizm xizmatlari sifatini belgilab beradi va hududiy iqtisodiyotga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Turizm infratuzilmasining mohiyati. Turizm infratuzilmasi deganda mehmonxonalar, restoranlar, transport tizimi, gidlik markazlari, axborot xizmatlari va raqamli platformalardan iborat kompleks tizim tushuniladi. Navoiy viloyatida turizm infratuzilmasini rivojlantirish jarayonida mehmonxonalar va dam olish maskanlari sonining ortishi turistlar uchun qulay sharoit yaratmoqda. Transport infratuzilmasining yaxshilanishi, jumladan avtomobil yo'llari va temir yo'l xizmatlarining modernizatsiya qilinishi turistlarning hududga tashrifini osonlashtirmoqda. Ekologik lagerlar va turistik markazlarning tashkil etilishi ekologik turizmni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Raqamli xizmatlar, onlayn bron tizimlari va virtual ekskursiyalarning joriy etilishi esa turizm infratuzilmasining zamonaviy darajaga ko'tarilishini ta'minlamoqda.

Statistik ko'rsatkichlar. 2025-yilda Navoiy viloyatida turizm xizmatlari hajmi 114 foizga oshgan va 14,8 ming turist hududga tashrif buyurgan. Turizm firmalari soni 13 taga yetgan, mehmonxonalar soni esa 20 foizga ko'paygan. Ekologik lagerlar soni 7 taga yetgan va transport xizmatlari sifati sezilarli darajada yaxshilangan. Bu ko'rsatkichlar turizm infratuzilmasining rivojlanishi hududiy iqtisodiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatganini ko'rsatadi. Statistik tahlillar shuni ko'rsatadiki, turizm infratuzilmasining kengayishi turistlar oqimini ko'paytirib, hududiy iqtisodiyotda xizmatlar sektorining ulushini oshirgan.

Iqtisodiy o'sishga ta'siri. Turizm infratuzilmasining rivojlanishi Navoiy viloyatida iqtisodiy o'sishga bir necha yo'nalishda ta'sir ko'rsatmoqda. Birinchidan, turizm xizmatlaridan tushadigan daromadning ortishi hududiy byudjetni mustahkamlamoqda. Ikkinchidan, yangi ish o'rinlarining yaratilishi, ayniqsa mehmonxona, restoran va transport sohalarida, mahalliy aholining bandligini ta'minlamoqda. Uchinchidan, mahalliy aholining turizm jarayonida faol ishtiroki ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. To'rtinchidan, hududiy brendning shakllanishi va xalqaro turistlar oqimining ko'payishi Navoiy viloyatini O'zbekiston turizm xaritasida alohida o'rin egallashiga olib kelmoqda. Beshinchidan, sanoat va ekologik turizmni birlashtirish orqali hududiy iqtisodiy diversifikatsiya ta'minlanmoqda.

Xalqaro tajriba qiyosi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, turizm infratuzilmasini rivojlantirish iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, Turkiya va Ispaniyada turizm infratuzilmasining kengayishi milliy iqtisodiyotning 10–12 foizini ta'minlagan. Singapurda raqamli turizm infratuzilmasi xalqaro turistlar oqimini sezilarli darajada oshirgan. Germaniyada sanoat turizmi infratuzilmasi hududiy iqtisodiy o'sishga katta hissa qo'shgan. Bu tajribalar Navoiy viloyatida turizm infratuzilmasini rivojlantirishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan samarali yondashuvlarni ko'rsatadi.

Xulosa va istiqbollari. Navoiy viloyatida turizm infratuzilmasining rivojlanish darajasi hududiy iqtisodiy o'sishga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Mehmonxonalar, transport tizimi, ekologik lagerlar va raqamli xizmatlarning rivojlanishi turistlar oqimini

ko'paytirib, hududiy iqtisodiy samaradorlikni oshirmoqda. Kelajakda xalqaro tajribadan foydalanish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va mahalliy aholining faol ishtirokini ta'minlash orqali Navoiy viloyati O'zbekiston turizm xaritasida alohida o'rin egallashi mumkin. Shu bilan birga, turizm infratuzilmasining barqaror rivojlanishi hududiy iqtisodiy diversifikatsiyani ta'minlab, ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. UNWTO – “Tourism Infrastructure and Sustainable Growth” *BMT Butunjahon Turizm Tashkiloti*, 2024-yil. Turizm infratuzilmasining barqaror rivojlanishdagi o'rni va iqtisodiy ta'siri.
2. OECD – “Regional Infrastructure and Tourism Development” *OECD Tourism Papers*, 2023-yil. Hududiy infratuzilma va turizm o'sishi o'rtasidagi bog'liqlik.
3. Karimov A. – “O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirish istiqbollari” *“Turizm va iqtisodiyot” jurnali*, 2025-yil. O'zbekistonda turizm infratuzilmasining rivojlanish darajasi va istiqbollari.
4. Dustova M.K. – “Transport infratuzilmasi va turizm” *SamISI ilmiy maqolasi*, 2024-yil. Transport infratuzilmasining turizm rivojlanishiga ta'siri.
5. Hayitboyev R. – “Turizm infratuzilmasi va iqtisodiy samaradorlik” *Toshkent: Fan va texnologiya*, 2023-yil. Turizm infratuzilmasining iqtisodiy o'sishga ta'siri.
6. Gov.uz – “O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirish strategiyasi” *Rasmiy hujjat*, 2025-yil. Turizm infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha davlat siyosati.
7. Zarnews.uz – “Navoiy viloyatida turizm infratuzilmasi loyihalari” *Mahalliy tahliliy maqola*, 2025-yil. Hududda amalga oshirilayotgan turizm infratuzilmasi loyihalari.
8. Muhitdinov X.S. – “Mahalliy aholi ishtiroki va turizm infratuzilmasi” *Ekologiya jurnali*, 2024-yil. Mahalliy aholining turizm infratuzilmasida ishtiroki va ijtimoiy barqarorlik.
9. Xs.uz – “Navoiy viloyatida mehmonxonalar va turizm infratuzilmasi” *Mahalliy gazeta maqolasi*, 2024-yil. Mehmonxonalar infratuzilmasining rivojlanishi va turizmga ta'siri.
10. Navoiy davlat pedagogika instituti – “Turizm infratuzilmasi va iqtisodiy o'sish” *Ilmiy to'plam*, 2025-yil. Turizm infratuzilmasining iqtisodiy o'sishga ta'siri bo'yicha ilmiy tahlil.